

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

I.

Időtartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI MINISZTERIUM

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**
Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat Arisztotelész görög filozófus demokrácia-felfogására vonatkozik.

Döntse el a forráshoz kapcsolódó állításokról, hogy igazak vagy hamisak!

Válaszát X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont)

„Hogy többféle államforma van, és hogy mi okból, fentebb már kifejtettük, most arról szóljunk, hogy a demokráciának és az oligarchiának is többféle fajtája van. [...] A demokrácia első formája az, melyet főként az egyenlőség elve alapján neveznek így. Egyenlőségen az ilyfajta demokrácia azt érti, hogy semmivel se emelkedjék a vagyontalan osztály a vagyonos fölé, s ne gyakoroljon egyik se főhatalmat a másikon, hanem mindkettő hasonló legyen. Mert ha feltételezzük, hogy szabadság elsősorban a demokráciában van, mint némelyek állítják, és egyenlőség is, akkor ez úgy valósul meg a legjobban, ha mindenki egyformán részt vesz a kormányzásban. Minthogy azonban a nép többségben van, s viszont a többség akarata dönt, akkor az szükségszerűen demokrácia. Egyik fajtája tehát a demokráciának a következő: a vezető tisztségek cenzushoz [csak meghatározott vagyonnal rendelkezők tölthetik be a hivatalt] vannak kötve, ez azonban alacsony, s aki ezt megszerzi, az a kormányzásban részt vehet, aki elveszti, az nem vehet részt; egy másik formája a demokráciának, mikor mindenki, akinek polgársága nem vonható kétségbe, részt vesz az államügyek intézésében, de a hatalom a törvényé, megint más formája az, mikor mindenki, aki polgár, jogosult a vezető tisztségekre, a hatalom azonban itt is a törvény. Ismét más fajtájú demokrácia az, amely egyébként olyan, mint az előbbiek, de a hatalom birtokosa a nép, nem pedig a törvény. Más szóval ez az, mikor mindenben a népszavazás dönt, nem pedig a törvény. Ezt a helyzetet a demagógok teremtik meg. Egy oly demokratikus államban, mely a törvényen nyugszik, nem támadhat népvezér, mert ott a polgárok legjelesebbjei foglalják el az első helyet; ahol azonban nem a törvény az uralkodó, ott felbukkannak a népvezérek. Mintegy egyeduralkodóvá válik a köznép, sok egyes emberből tevődve össze, a tömeg nem egyénként, hanem együttesen gyakorolja a hatalmat.” (Arisztotelész)

Állítás	Igaz	Hamis
a) Arisztotelész a demokratikus államforma válfajait egyformán jónak tartja.		
b) Arisztotelész a demokratikus államformák között tesz különbséget, hogy a politikai hatalomba az emberek milyen módon tudnak beleszólni.		
c) Arisztotelész a nép számára a hatalom minden korlátozás nélküli kiterjesztését kívánatosnak tartja.		
d) Arisztotelész három államformát különböztet meg.		

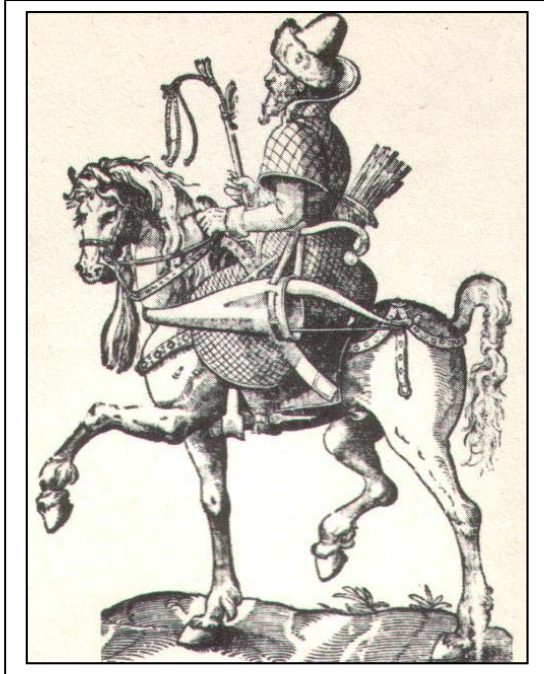
4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. A feladat a XVI. századi Oszmán Birodalomra vonatkozik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

a) **Hogyan nevezték a török hadsereg képeken ábrázolt katonáit? Írja megnevezésüket a képek alá!** (Elemenként 0,5 pont)

1. ....

2. ....

„Ezek a legjobb emberei, akiket minden fegyver forgatására kioktatnak, és begyakorolnak: puskára, íjra, szablyára, dárdára stb. Fehér süveget viselnek, [...] Állandóan a császár körül tartózkodnak, [...] mindenféle önkényeskedéseket művelnek, mert senkinek sincsenek alárendelve, egyedül csak a császárnak, és nem büntetheti meg őket semmiféle felsőbbség, sem kádi, sem pasa [...] Keresztény országokban, keresztény szülőktől született, rablással szerzett katonaság ez [...]. Zsoldjuk eleinte alacsony, de azután egészen heti nyolc akcséra növekszik, a császár háromhavonként fizeti őket [...]” (Hans Dernschwam: Törökországi útinaplójából)

b) **A török hadsereg mely fegyverneméhez tartoznak a forrásban említett katonák?**

Húzza alá a helyes választ! (1 pont)

1. nehézfegyverzetű gyalogság   2. tüzérség   3. könnyűlovasság

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Milyen típusú volt a török hadsereg? *Húzza alá a helyes választ!* (1 pont)

1. népfelkelő   2. rendi-banderiális   3. zsoldos

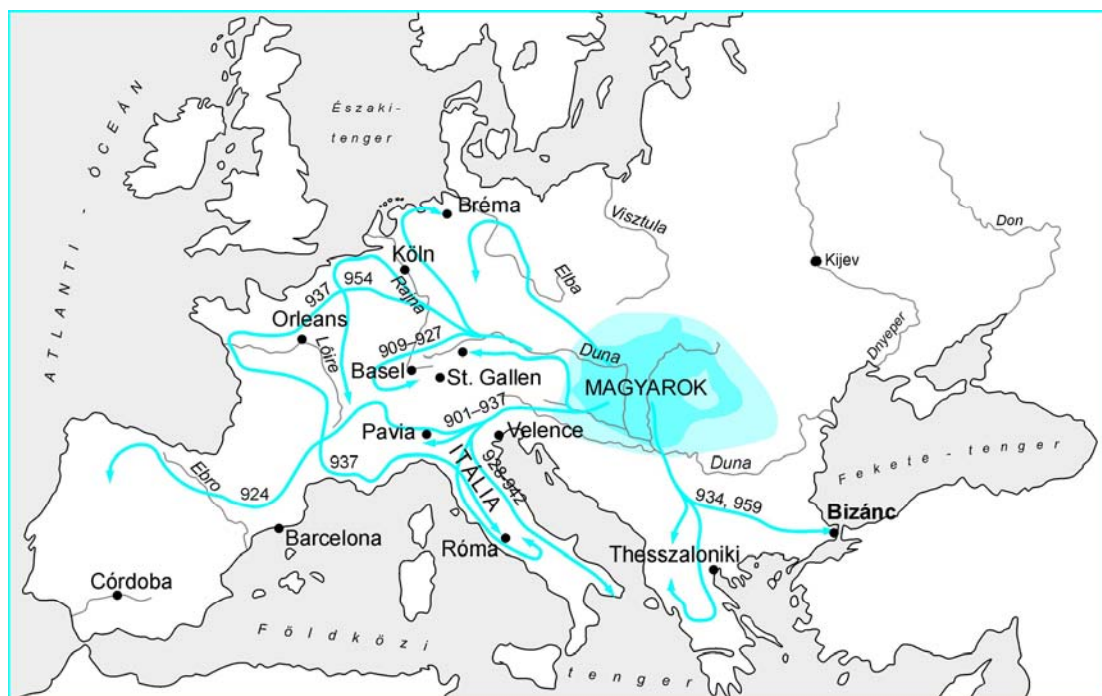
d) Mi a Török Birodalom terjeszkedésének mozgatórugója? *Húzza alá a helyes választ!* (1 pont)

1. birtokpolitika   2. nacionalizmus   3. zsákmányszerzés

4 pont	
--------	--

3. A feladat a kalandozó magyarokra vonatkozik.

Oldja meg a feladatokat a térkép és a szöveg segítségével! (Elemenként 1 pont)

„Nem sok idő elteltével a magyarok közössége Lélt és Bulcsút Németországba küldte. Midőn a vár alá érkeztek, túl a Lech folyón, letáborozták a mezőn, és éjjelnappal zaklatták támadásaikkal a várost. Mivel váratlan rohamokkal elfoglalni nem bírták, s magukat eltökélve a külvárosból elvonulni nem akartak, Ulrich püspök és a polgárok követeket küldtek a császárhoz, sürgetve, hogy siessen a város segítségére, mert az ostromló magyarok, bár sokan vannak, de nem őrzik eléggé magukat, ezért nagyon könnyen le lehet őket győzni. A császár pedig ulmi udvarából gyorsan és észrevétlen ott termett, s miután a magyarok elhelyezkedését és seregét kikémlelte, reggeli nyolc óra tájban, miközben az eső esett, rájuk rontott, és az egyik, a városhoz közel álló csapatot egykettőre tönkrevverte.” (Kézai Simon: *A magyarok története*)

a) Határozza meg a térkép alapján a magyar kalandozások alapvető földrajzi irányait!

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Mivel magyarázza, hogy a keleti kereszténység központja ellen viszonylag kevés kalandozó hadjáratot vezettek a magyarok?

.....

c) Nevezze meg a szöveges forrás alapján azt a várost, amely ellen a magyarok támadást indítottak, és határozza meg a támadás időpontját!

.....

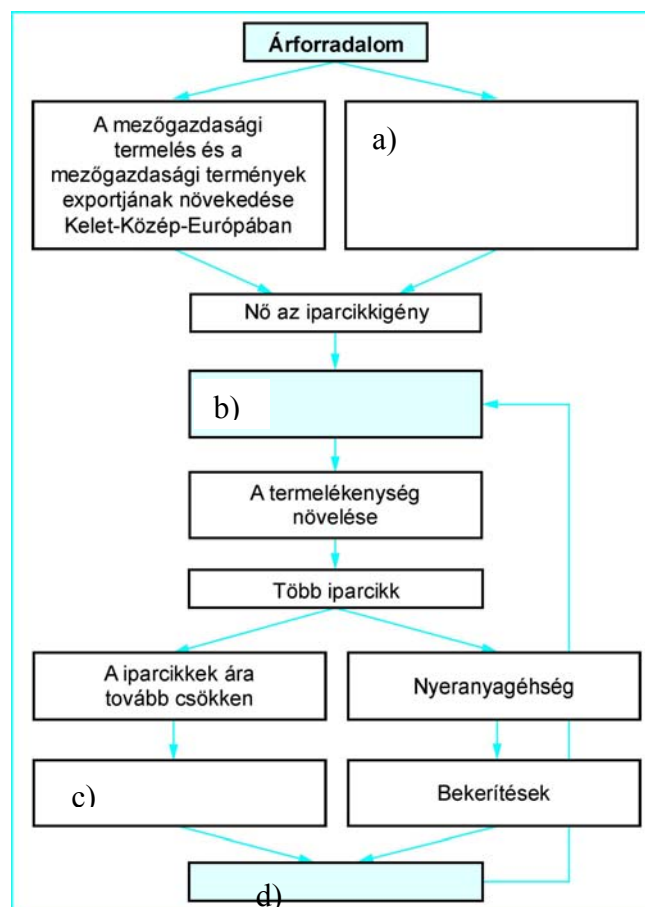
d) Határozza meg, hogy a tárgyalt korszakban a települési szerkezet tekintetében mi az alapvető különbség Magyarország és Nyugat-Európa között!

.....

4 pont	
--------	--

4. A feladat a XVI. századi árforradalommal és következményeivel kapcsolatos.

Az ábrából hiányzik néhány elem megnevezése. Minden hiányzó elem helyett három válaszlehetőséget adunk meg. Írja az üresen lévő négyszögbe a helyes válasz sorszámát! (Elemenként 1 pont)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- a) 1. Nyugat-Európában ugyanannyi mezőgazdasági termény megvásárlásához több iparcikket kell előállítani, mint korábban
 2. Nyugat-Európában ugyanannyi mezőgazdasági termény megvásárlásához elegendő kevesebb iparcikket kell előállítani, mint korábban
 3. Nyugat-Európában ugyanannyi mezőgazdasági termény megvásárlásához ugyanannyi iparcikket kell előállítani, mint korábban
- b) 1. A céheket gépesítik
 2. Kereskedelmi bankok nyílnak
 3. Manufaktúrákat hoznak létre
- c) 1. A gyarmatosítás az egész világra kiterjed
 2. Nő a mezőgazdaságból élők száma
 3. A kézművesek jelentős része tönkremegy
- d) 1. Bérmunkás réteg kialakulása
 2. Zselléresedés
 3. Jobbágyfelszabadítás

4 pont	
--------	--

5. A feladat az Erdélyi Fejedelemség virágkorával kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre a források segítségével!

„Fiscus [kincstári] jószágaiban való majorkodásukra gazdálkodásra jó gondviselőket állíttatván mindenütt a sóaknák, arany, ezüst, higany és rézbányáknak műveltetésüket ottan jó helyben állíttatta, és azoknak műveltetésükre nagy költséggel azokhoz jó értő tudós főmestereket hozatott vala. De mindenekfelett az Isten tisztelet minden tehetsége szerint nagy szorgalmatossággal igyekezte az hazában felállítani, scholákat [iskolákat] építtetni, azokban a deák széptudományokat taníttatni, a belgiumi, angliai akadémiákban tudós ifjakat nagy költséggel szakadatlanul feljاراتni és taníttatni, a hazát református tudós keresztény tanítókkal, tudós profeszorokkal megékíteni fő gondja volt. [...] Ezek alatt naponként erősödvén és tárháza is épülvén a fejedelmi házakat és udvart itt is székeshelyén nagy friss és pompás épülettel kívül olasz módon megékesítvén. [...] Az országban idegen országokból nagy költséggel mindenféle jó mesterembereket, kőműveseket behozat vala, Morvaországból az új keresztények közül majd kétszázig való mindenféle jó mesterembereket, mind feleségekkel, gyermekekkel behozatván és azokat igen alkalmas kis helyre bizonyos privilégiumokkal, szabadságokkal megtelepítvén.” (Szalárdi János: *Siralmas krónikájából*)

„De mihelyt a német nemzet mellé állának, micsoda jutalommal fizete, szájunkban az íze. Azon tudniillik, mellyel régen kívánta és mesterkedett benne, hogy nemzetünket elfogyathassa, kegyetlen halálnak nemével megölesse, országunkat a földdel egyenessé tegye, vagy éppen elpusztíthassa, és ha a felséges Úristen csudálatosképpen, a török nemzetet újabban hozzánk nem gerjeszti, s kapcsolja vala, és igen jó, jámbor urat nem támaszt vala végbenvitelére [...] Ki meri azt mondani nemzetünk közül, hogy Erdély országát idegen nemzettel meg nem töltették volna?” (Bethlen Gábor *végrendeletéből*, 1629)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Határozza meg, milyen célokat szolgáltak Bethlen gazdasági intézkedései! (1 pont)

.....

b) Soroljon fel két intézkedését, mely a reformáció terjedését szolgálta! (Elemenként 0,5 pont)

.....

c) Állapítsa meg, hogy a második szövegben Bethlen mely politikai döntését kívánta igazolni! (1 pont)

.....

d) Nevezze meg, melyik európai háborúba kapcsolódott be Bethlen! Írja le a kezdő és befejező dátumát! (Elemenként 0,5 pont)

.....

4 pont	
--------	--

6. A XIX. század uralkodó eszméihez kapcsolódó forrásrészleteket közlünk.

Nevezze meg a forrásrészletek alapján az eszmeáramlatot! (Elemenként 1 pont)

a) „Az ő saját – fizikai vagy erkölcsi – java nem elégséges indok erre. [...] az egyén csak annyiért felelős a társadalomnak, amennyi viselkedéséből másokat érint. [...] Az egyetlen cél, amelynek érdekében jogosan lehet civilizált közösség bármely tagjával szemben – akarata ellenére – erőszakot alkalmazni: mások sérelmének a megakadályozása.” (Mill)

.....

b) „Az egyes ember tehát szükségképpen valamely néphez tartozik, s e népből származik. Azonban, ami a szellemből, a testi erőből, a kultúrából, az emberségből az övé, vagy az övé lesz, népének sajátosságaként jelentkezik benne, s ezen az úton ér is el hozzá, éppen ezért az egyén csakis e sajátosságokon belül bontakozhat ki. Az egyén törekvéseinek tehát meg kell egyezniük annak a népnek a törekvéseivel, melynek ő csak része [...]” (Luden)

.....

c) „Megtartani s egyszerre javítani – ez más jellegű feladat. Ha a régi alkotmány használható részeit meg akarjuk tartani, s ha az újat hozzá akarjuk illeszteni ahhoz, ami a régiből megmaradt, akkor a termékeny elme minden erejét, csüggetlen és megfeszített figyelmét, sokrétű összehasonlító és összekötő képességét, minden alkotó talentumát mozgásba kell hozni; egymással vetélkedő emberi rossz tulajdonságok egyesített ereje ellen kell felvennie a harcot; a konokság ellen, amely elvet minden reformot, és a könnyelműség ellen, amely mindent tönkretesz.” (Burke)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) „Minden eddigi társadalom története osztályharcok története.

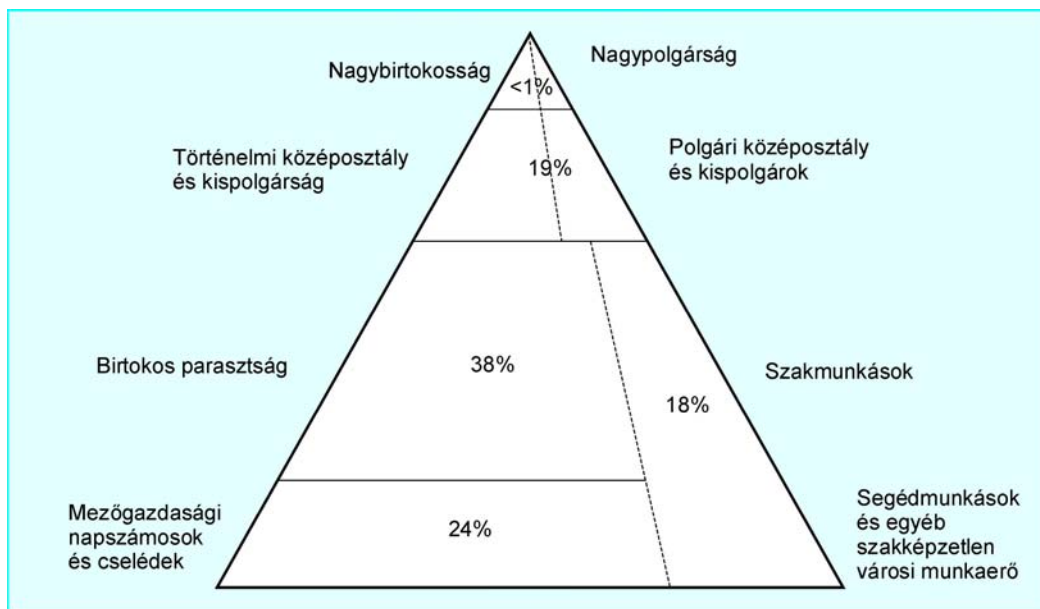
Szabad és rabszolga, patrícius és plebejus, báró és jobbágy, céhmester és mesterlegény, egyszóval: elnyomó és elnyomott folytonos ellentétben álltak egymással, szakadatlan, hol palástolt, hol nyílt harcot vívtak, olyan harcot, amely mindenkor az egész társadalom forradalmi átalakulásával vagy a harcban álló osztályok közös pusztulásával végződött [...]” (Marx)

.....

4 pont	
--------	--

7. A feladat a dualizmus kori Magyarországra vonatkozik.

Az ábrához olyan magyarázat készült, amelyben négy hibás állítás, illetve kifejezés szerepel. Keresse meg az ábramagyarázat négy hibáját, és írja a táblázatba a helyes megoldásokat is! (Elemenként 0,5 pont)

Ábramagyarázat:

„Az ábra a dualizmus kori magyar társadalom foglalkoztatási viszonyainak százalékos arányát mutatja be. Magyarországra később érkezett az ipari forradalom, emiatt a hagyományos társadalom nem bomlott fel, csak átalakult, a tőkés társadalom jellemző képviselői (a nagypolgárság, a polgári középosztály, az ipari munkások stb.) még inkább erősítették a társadalom rétegződését. E tényből levonható a következtetés, hogy a magyar dualizmus kori társadalom ún. »középosztályi« társadalom. Az ábrán az is jól látható, hogy a hagyományos, földbirtokosokból és parasztokból álló társadalmi szerkezet túlsúlya ekkor még megmaradt. A viszonylag kevés munkaerőt igénylő iparosítás a 90-es évektől fel tudta szívni a mezőgazdasági munkaerő-fölösleget. Ez a társadalmi szerkezet, ha némileg változó arányokkal is, de egészen a 20. század elejéig megmaradt Magyarországon.” (fiktív szöveg)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Hibás szavak	Helyes megoldás
a)	
b)	
c)	
d)	

4 pont

8. Az alábbi feladat a II. világháború kezdetével kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre a karikatúrák tanulmányozása után! (Elemenként 0,5 pont)

A két elhangzó mondat magyarul:

- A föld söpredékéhez van szerencsém?
- A munkások véreskező tömeggyilkosát üdvözölhetem?

a) Mit szimbolizál az első karikatúrán szereplő személyek házassági ceremóniája?

.....

b) Miért volt meglepő a közvélemény számára ez az esemény?

.....

c) Mit (kit) jelképez a második képen szereplő fekvő alak?

.....

d) Nevezze meg azt az időpontot (év, hó, nap), amikor az egyik fél megtámadta a másikat!

.....

2 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. Az alábbi kiáltvány a Márciusi Fronttal kapcsolatos.

Válaszoljon a forráshoz kapcsolódó kérdésekre! (Elemenként 1 pont)

„Népünknek válságos és sorsdöntő korszakában élünk, és úgy érezzük, hitet kell tennünk emberségünk és magyarságunk mellett. Erre kötelez bennünket március nagy öröksége, mert minden március minden idők magyar ifjúsága számára a tetemrehívás hónapja, amikor az első március számon kéri az új márciusokat. Az első március elsikkasztott szellemi örökségét újra felemeljük és követeljük...

1. Az ország demokratikus átalakítását.
2. A gondolat-, szólás-, sajtó-, gyülekezési és szervezkedési szabadságot.
3. Az általános, egyenlő és titkos, minden megszorítás nélküli választójogot.
4. Az országgyűlési képviselők összeférhetetlenségének legteljesebb betartását: országgyűlési képviselő ne vállalhasson igazgatósági, érdekképviseleti stb. tagságot.
5. Az 500 kat. holdon felüli birtokok kisajátítását.
6. A bankok, kartellek, monopóliumok magyarságsorvasztó uralmának megszüntetését.
7. A progresszív adórendszer bevezetését.
8. A munkát minden dolgozni akaró magyar számára: a 40 órás munkahét bevezetését és a mamutjövedelmek megszüntetését.
9. A minimális munkabérek megállapítását a biológiai létminimum felett.
10. A dolgozók gazdasági vonatkozású szervezkedésének szabadságát.
11. Az alsóbb néposztályok érdekében a közép- és főiskolákon a progresszív tandíjrendszer és a minőségi szelekció bevezetését.
12. A magyar revíziót: a Duna-völgyi népek számára a hovatartozandóság kérdésében az önrendelkezési jog tiszteletben tartását...

Ebben az embertelen és magyartalan világban csak így látjuk biztosítva népünk jövőjét, és szilárdan hisszük, hogy hívek maradtunk az első március szelleméhez.” (A Márciusi Front 12 pontja, 1937. március 15.)

Rendezze a forrásban szereplő követeléseket a táblázatban megadott szempontok szerint négy csoportba. Adjon nevet az egyes csoportoknak, illetve írja az üres helyre a hiányzó számokat!

Szempontok	A kiáltvány pontjai
a)	1., 2., 3.
b) Az uralkodó osztály vagy a nagytőkések, nagybirtokosok hatalmának visszaszorítása	
c)	8., 9., 10., 11.
d)	12.

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. Az alábbi feladat a Kádár-korszakra vonatkozik.

Egészítse ki a korszak gazdasági életéről írt fogalmazványt a források és ismeretei felhasználásával! (Elemenként 0,5 pont)

„Népgazdaságunkban az extenzív fejlődés tartalékai csökkenőben vannak, elkerülhetetlen a gyors áttérés az intenzív fejlődésre. Hosszú ideig nagyobb részt az eleven munka növelése volt, ma és a jövőben már a műszaki fejlesztés a nemzeti jövedelem gyarapításának fő módja.” (Nyers Rezső *politikus*, 1965)

„Célunk [...], hogy a társadalom összmunkája hatékonyabbá s azon belül minden gazdasági egység munkája szervezettebbé váljon [...] továbbá, hogy megszüntessük az egyéni kezdeményezést és felelősséget gátló, túlzott kötöttségeket [...]” (Az MSZMP Központi Bizottsága 1966 májusa)

„[...] A reform három területen hozott lényeges változást: csökkent a központi tervezés szerepe és nőtt a vállalati önállóság [...] a hatóságilag rögzített árak mellett egyes termékek árai a piaci keresletnek megfelelően alakulhattak; a központilag meghatározott bérrendszer helyét egy [...] korlátok között a vállalatok által meghatározott szabályozás váltotta fel [...]” (Romsics Ignác, *történész*, 2002)

A „reform [...] nem érintette a tulajdonviszonyokat, ráadásul semmiféle politikai reformmal nem járt együtt: a pártállam gazdasági és politikai alapjai sértetlenek maradtak. A reform feltétele az volt, hogy ne történjen társadalmi, politikai elmozdulás a fennálló viszonyokhoz képest, ne sérüljön a párt vezető szerepe, ne boruljanak fel a kialakult jövedelmi arányok. Ez utóbbi a '70-es évek elején a háztáji gazdálkodás jövedelmezősége miatt bekövetkezett, így a párt ún. munkásellenzéke a reformot leállította. [...]” (Szerencsés Károly, *történész*, 2002)

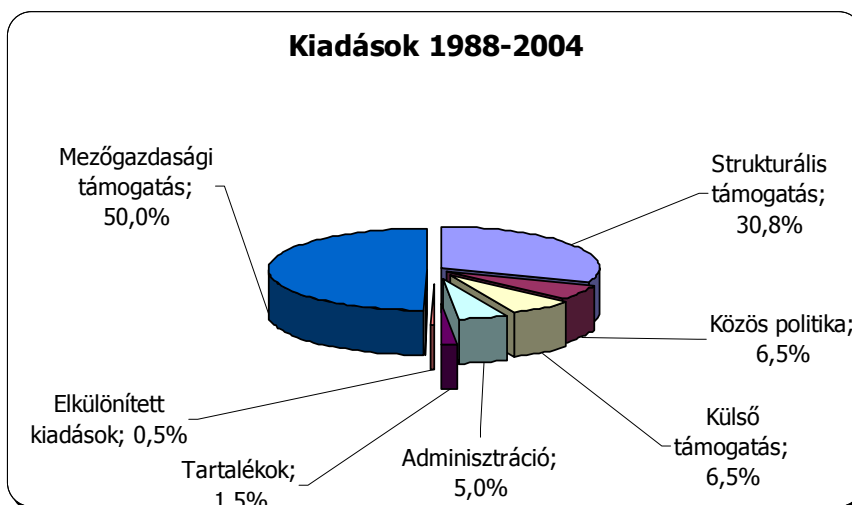
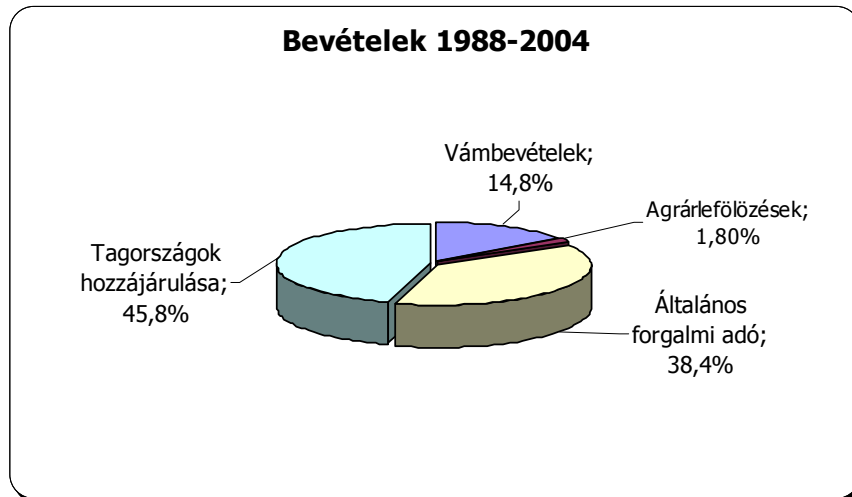
„A gazdaságban az 1960-as évek közepén kimerültek az addigi tartalékok, így változtatásra volt szükség. Az országot vezető párt a szovjet pártvezetés jóváhagyásával gazdasági reformot hirdetett. A bevezetésre került reform a gazdaság .....**(a)** fejlődésre való áttérést szolgálta. Meghirdetését a politikai vezetés azzal is indokolta, hogy támogatni kívánja az .....**(b)** kezdeményezéseket, és a gazdaság résztvevőinek szervezettebb munkáját. A reform csökkentette a .....**(c)** szerepét, és növelte a vállalati önállóságot. Egyes termékek esetében lehetővé tette a .....**(d)** árak megjelenését. Az általános foglalkoztatottság fenntartása mellett a vállalatok számára bizonyos korlátok között lehetővé tette az .....**(e)** bérgazdálkodást. A reform következtében .....**(f)** dolgozók javára módosultak a korábban kialakult jövedelmi arányok, melyek a párton belül politikai feszültséget teremtettek. A reform bukásának oka mégsem ez volt, hanem az, hogy elmaradtak a

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....(g) reformok, hiszen nem lehetett megkérdőjelezni a
 .....(h) vezető szerepét.” (tankönyvi szöveg)

4 pont

**11. A feladat az Európai Unióval kapcsolatos.
 Válaszoljon az ábrák alapján a kérdésekre!**

a) Milyen jellegű bevételekből származik az Európai Unió bevételeinek több mint 50%-a? (1 pont)

.....

b) Milyen jellegű országok részesedtek a legnagyobb mértékű támogatásban? (0,5 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- c) A támogatások az országok mely csoportjai között hordoznak ellentétet?
(0,5 pont)

2 pont	
--------	--

**12. A szövegrészlet a magyarországi romák életkörülményeire vonatkozik.
Válaszoljon a kérdésekre az alábbi források és ismeretei alapján!**

„A magyarországi cigányság bő kétharmada magyar anyanyelvű (romungró), a többiek anyanyelve valamelyik cigány dialektus (oláh cigányok) vagy a román nyelv egyik dialektusa (beás cigányok). Így tehát bár a nem magyar anyanyelvű csoportokhoz tartozó személyek száma alacsonyabb, s az évtizedek óta zajló nyelváltás hatására folyamatosan csökken, még mindig az ország egyik legnagyobb – az 1990. évi népszámlálás adatai szerint a legnagyobb – nyelvi kisebbsége... A cigány tanulók felzárkóztatásának még ma is egyik legfontosabb célja, hogy nyelvi értelemben »oktatható« állapotba hozza őket. Főleg az óvodába nem járt cigány gyermekek esetében az elvárt magyar nyelvi tudás hiánya eleve megpecsételi iskolai pályafutásukat [...]” (Jelentés a magyarországi cigány tanulók oktatásáról, 1997)

Iskolafokozat	Nem cigány tanulók (százalék) (n)	Cigány tanulók (százalék) (c)	Esélyegyenlőtlenség mértéke (n/c)
Általános iskola 8 osztályát elvégzi	88,5	36,5	2,43
Általános iskola után nem tanul tovább	8,6	66,4	0,13
Általános iskola után szakmunkásképzőben továbbtanul	42,8	30,5	1,40
Szakmunkásképzőt sikeresen befejezi	78,0	45,2	1,73
Ált. isk. után középiskolában továbbtanul	48,6	3,1	15,83
Középiskolát sikeresen befejezi	86,3	61,0	1,42
Középiskola után felsőfokon továbbtanul	26,7	26,7	1,00

Továbbtanulási esélyek a megelőző iskolai fokozatot elérő normál korú tanulók százalékában (1981/1982-es évjárat)

- a) Nevezze meg azt az iskolafokozatot, ahol az esélykülönbség a legszembevetőbb a két csoport között! (1 pont)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

---

b) Mi az oka a forrás szerint a roma tanulók lemaradásának? (1 pont)

.....

c) Csökken-e az esélyegyenlőtlenség felsőfokon? Indokolja válaszát! (2 pont)

.....

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. Egyszerű, rövid feladatok	Elérhető pontszám	Elért pontszám
1. A görög tudomány	4	
2. Az Oszmán Birodalom	4	
3. A kalandozó magyarok	4	
4. Az árforradalom	4	
5. Erdély virágkora	4	
6. A XIX. század uralkodó eszméi	4	
7. A dualizmus társadalma	4	
8. A II. világháború előzményei	2	
9. A Márciusi Front	4	
10. A Kádár-korszak gazdasága	4	
11. Az EU működése	2	
12. A magyarországi romák	4	
Összesen	44	

---

javító tanár

	Elért pontszám	Programba beírt pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		

---

javító tanár

---

jegyző

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2005. május 11.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

II.

Időtartam: 150 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI MINISZTERIUM

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**
Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a Történelmi atlasz térképeit és a Magyar helyesírási szótárt!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok elkészítéséhez az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a Történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (fejlődés, változás, termelés stb.), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírási szabályokra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **négyet** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

kettő rövid, és **kettő** hosszú feladat, melyek közül **mindegyik más-más korszakra** és legalább **kettő a magyar történelemre** vonatkozik.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Spártai társadalom	rövid
	14.	Augustus principátusa	hosszú
	15.	Az olasz fasizmus	rövid
	16.	A második ipari forradalom	hosszú
Magyar történelem	17.	Magyar őstörténet	rövid
	18.	Mátyás a reneszánsz uralkodó	hosszú
	19.	Életmód a századfordulón	rövid
	20.	A rendi országgyűlés és a megyerendszer	hosszú
	21.	Határon túli magyarok	rövid
	22.	Az 1956-os forradalom nemzetközi összefüggései	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

Ellenőrizze választása helyességét az alábbi táblázat kitöltésével!

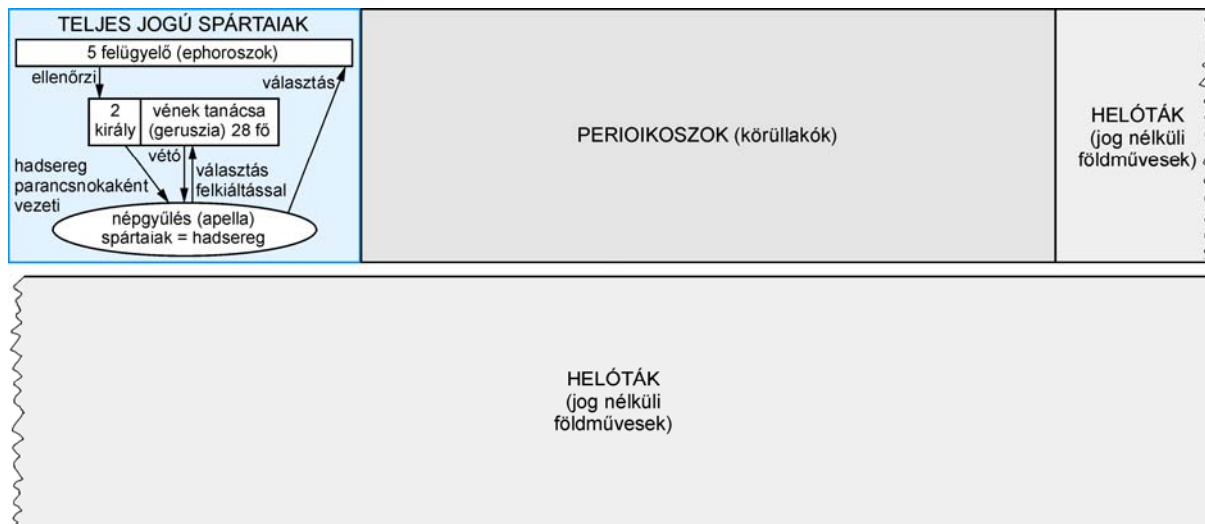
A feladatválasztás szempontjai	Igen
Négy feladatot választott?	
Legalább két magyar történelmi feladatot választott?	
Legalább egy egyetemes történelmi feladatot választott?	
Két rövid és két hosszú feladatot választott?	
Mind a négy kiválasztott feladata különböző korszakból való? (A táblázatban a korszakokat a kettősvonal választja el.)	
Egyértelműen jelölte feladatválasztásait?	

A feladatok közül **csak a választott négyet dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a spártai társadalomra vonatkozik. (rövid)
Ismertesse a forrás és az ábra alapján a spártai társadalom szerkezetét! Mutasson rá a társadalmi tagolódás ellentmondásaira!

A spártai társadalom szerkezete

„Lükurgosz második és legfontosabb politikai reformja a föld felosztása volt. [...] Szavait valóra váltotta, s Lakónia [Spárta] többi részén harmincezer parcellát osztott ki a perioikoszoknak [körüllakók], a Spártához tartozó területeken pedig kilencezret, ennyi volt ugyanis a spártai [polgár] igényjogosultak száma. [...] Minden parcella akkora volt, hogy hetven mérő árpát teremjen a férj és tizenkét mérőt a feleség részére, ezenfelül pedig ugyanilyen mennyiségű szőlőt és olajbogyót. Lükurgosz úgy gondolkodott, hogy ennyi föld elegendő minden embernek ahhoz, hogy jólétben és egészségben éljen, másra pedig úgyszincs szüksége. A földeket a helóták művelték, és [...] szolgáltatásokkal tartoztak.” (*Plutarkhosz: Lükurgosz élete*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

14. A feladat a római principátus rendszerére vonatkozik. (hosszú)

Mutassa be a forrás és saját ismeretei alapján a principátus működését! Tárja fel Augustus uralmának jellemzőit! Értékelje a szöveg szerzőjének szándékait!

„1. Tizenkilenc éves koromban a magam elhatározásából és a magam költségén hadsereget szerveztem, amelynek segítségével a párturalomtól elnyomott államot felszabadítottam. Ezen a címen a senatus... engem és a consulokat bízott meg azzal, legyen gondunk rá, hogy az állam semmi kárt ne szenvedjen. A nép pedig ugyanebben az évben, miután a háború során mindkét consul elesett, consullá és triumvirré választott az állam ügyeinek rendbehozatalára.

2. Atyám gyilkosainak istentelen tettét törvényes ítélettel megtoroltam: száműztem, majd – amikor fegyverrel támadtak az állam ellen – nyílt csatában kétszer is legyőztem őket.

3. Sokszor viseltem hadat szárazon és vízen, belső és külső ellenség ellen az egész földkerekségen, és győzelmeim után minden kegyelmet kérő polgárnak megkegyelmeztem. Körülbelül 500 ezer római polgár tette le kezembe az esküt. Ezek közül szolgálati éveik leteltével colóniákba telepítettem... Földet utaltam ki a számukra, vagy katonáskodásuk jutalmául pénzt adtam nekik.

4. Kétszer vonultam be ovációval, háromszor ünnepélyes diadalmenetben, és huszonegyszer kiáltottak ki imperátorrá. A senatus több diadalmenetet is szavazott meg számomra, de én nem fogadtam el. Tizenháromszor voltam consul, mikor ezeket írtam, és harminchétszer nyertem el a tribunusi hatalmat.

5. A dictaturát, amelyet a nép és a senatus mind távol-, mind jelenlétemben megszavazott... nem fogadtam el. Nem utasítottam azonban vissza a nagy ínség idején a gabonaellátásról való gondoskodást.

7. A senatus feje voltam addig a napig, amikor ezeket leírtam, negyven éven keresztül. Pontifex maximus, augur [madárjós] [...]

8. Ötödik consulságom évében a nép és a senatus parancsára növeltem a patríciusok számát. A senatust háromszor is újonnan állítottam össze. Az én kezdeményezésemre hozott új törvényekkel őseinknek sok, a mi korunkból már-már kivesző

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

példáját elevenítettem fel, és én magam is sok mindenben hagytam követendő példát az utódok számára.

9. [...] senatusi határozat alapján [...] törvényt hoztak, hogy személyem egyszer s mindenkorra szent és sérthetetlen legyen, és hogy életem fogytaig megillessen a tribunusi hatalom.

26. A római nép valamennyi provinciájának területét megnőveltem, amelynek csak szomszédságában hatalmukat el nem ismerő népek éltek.

34. Hatodik és hetedik consulságom idején, miután a polgárháborúnak végét vettem, a legfőbb hatalom közös egyetértéssel rám ruházott birtokában az állam ügyeinek intézését a magam hatalmából a senatus és a római nép kezébe tettem le. Ezért az érdememért senatusi határozat alapján Augustusnak nevezték [...].”
(*Augustus önéletírása*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	OSZTÓSZÁM 3	
Vizsgapont	16	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

15. A feladat az olasz fasizmussal kapcsolatos.

(rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei alapján az olasz fasizmus ideológiájának főbb jellemzőit!

„A tömeg mindenekelőtt mennyiség. A tömeg statikus, a kisebbségek dinamikusak [...] Számomra a probléma a következő: arról van szó, hogy a polgári kisebbségre rákényszerítsünk egy szocialista és forradalmi kisebbséget. Alapjában véve egy kisebbség kormányoz bennünket. [...] Létre kell hoznunk a proletariátus kebelében egy eléggé számos, eléggé tudatos, eléggé merész kisebbséget. Az óriási tömeg követni fogja ezt, és aláveti magát neki.” (Mussolini előadása, 1914)

„Az olasz állampolgárok (és nem csupán a proletároknak nevezettek) anyagi és szellemi felemelkedését és népünk nagyságát akarjuk a világban. Ami az eszközöket illeti, nincsenek előítéleteink [...] Az első: visszavezetni a tömegeket az államhoz, a második: a termelés maximumának közös talaján összebékíteni a tőkét és a munkát.” (Mussolini beszéde a fasiszta párt egyik alakuló gyűlésén, 1919)

„Mi, akiknek megvolt a bátorságunk ahhoz, hogy darabokra törjünk minden hagyományos politikai kategóriát, és váltakozva arisztokratáknak és demokratáknak, forradalmároknak és reakciósoknak, proletároknak és antiproletároknak, pacifistáknak és antipacifistáknak nevezzük magunkat, mi valóban par excellence [kiváltképpen] relativisták vagyunk, és a mi akciónk a legközvetlenebbül kapcsolódik az európai szellem legaktuálisabb mozgalmaihoz. [...]” (Mussolini cikke, 1920)

„A fasizmus nemcsak a szocializmussal, de a demokratikus ideológia egész rendszerével felveszi a harcot [...] A fasizmus nem fogadja el, hogy egy többség egyszerűen csak azért irányíthatson egy emberi társadalmat, mert többségben van [...] A fasizmus alapját államfelfogása képezi. A fasizmus szerint az állam abszolút, amihez képest az egyének vagy csoportok relatívak [...]” (Mussolini: Fasiszta doktrínák, 1932)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

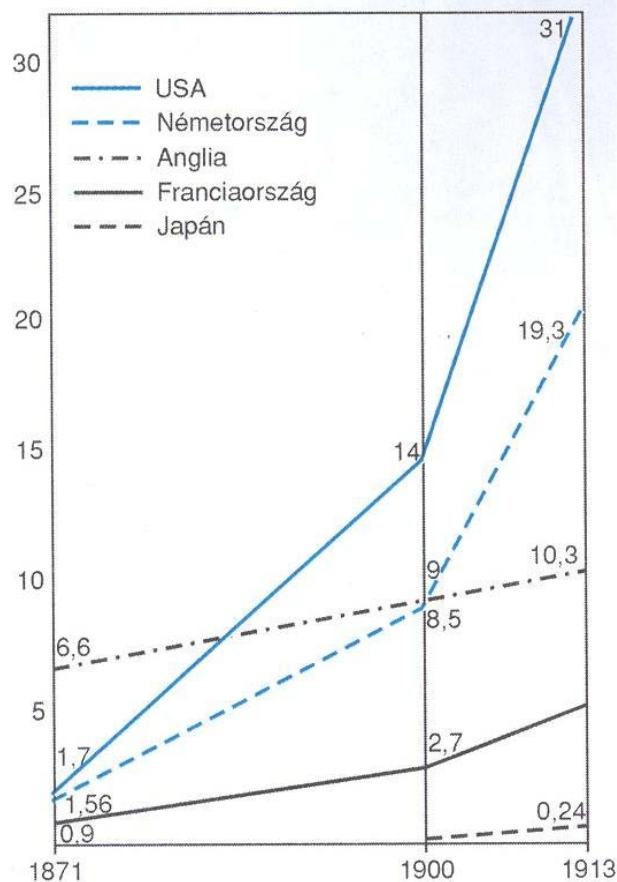

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

16. A feladat a második ipari forradalomra vonatkozik. (hosszú)

Elemesse a források és ismeretei segítségével, miként hatottak a második ipari forradalom technikai, tudományos újításai az ipar fejlődésére, szerkezetére és a nagyhatalmi versengésre?

A vezető ipari hatalmak nyersvastermelése

KRONOLÓGIA:

- 1864. Siemens–Martin-kohó (acélgyártás)
- 1867. Dinamó (Siemens – Németország)
- Dinamit (Nobel – Svédország)
- 1876. Telefon (Bell – USA)
- 1879. Szénszálas izzólámpa (Edison – USA)
- 1889. Celluloid film
- 1894. Rádiójelek
- 1895. Kinematográf (mozi)
- 1895. röntgensugarak
- 1898. A rádium felfedezése
- 1900. Motoros léghajó (Zeppelin – Németország)
- 1903. Repülőgép (Wright testvérek – USA)
- 1909. Automatizált telefonközpont

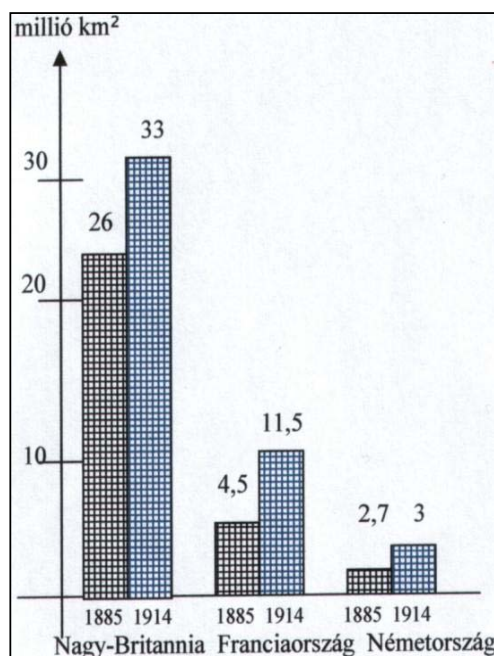
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„A négy ütemben működő benzinmotor alapelvét 1876-ban Nicolaus Otto német mérnök dolgozta ki. A „csendes motor”, ahogyan akkoriban nevezték, rendkívül gyorsan elterjedt az egész világon. A gőzgépeknél egyszerűbben működtethető és energiatakarékosabb volt. Az új motorokat földgázzal és kőolajból készült benzinnel is lehetett üzemeltetni, bár ezek ára a századfordulón még többszöröse volt a szénének. Az olaj üzemanyagként való elterjedését Rudolf Diesel, egy másik német mérnök találmánya tette lehetővé, a dízelmotor. A nagyfokú gépesítés a munkamegosztás új formáit hozta létre: megjelent a futószalag-termelés.

Az elektromos áram ipari alkalmazásának technikai feltételei szintén a századfordulóra valósultak meg. Az első közszolgálati villamos erőművet a Siemens cég 1881-ben Angliában helyezte üzembe. Az elektromos gépek és berendezések gyártásában az USA és Németország jártak élen.” (Mózes Mihály: *Az ipari forradalmak kora*)

Az egy főre eső iparosodottság, 1880–1913 (Összehasonlítási alap: Egyesült Királyság 1900-ban = 100)			
Ország	1880	1900	1913
1. Nagy-Britannia	87	(100)	115
2. Egyesült Államok	38	69	126
3. Franciaország	28	39	59
4. Németország	25	52	85
5. Olaszország	12	17	26
6. Ausztria-Magyarország	15	23	32
7. Oroszország	10	15	20

A világ ipari termelésének relatív megoszlása, 1880–1913 (százalékban)			
Ország	1880	1900	1913
1. Nagy-Britannia	22,9	18,5	13,6
2. Egyesült Államok	14,7	23,6	32,0
3. Németország	8,5	13,2	14,8
4. Franciaország	7,8	6,8	6,1
5. Oroszország	7,6	8,8	8,2
6. Ausztria-Magyarország	4,4	4,7	4,4
7. Olaszország	2,5	2,5	2,4

*A vezető nagyhatalmak gyarmatai
(1885–1914)*

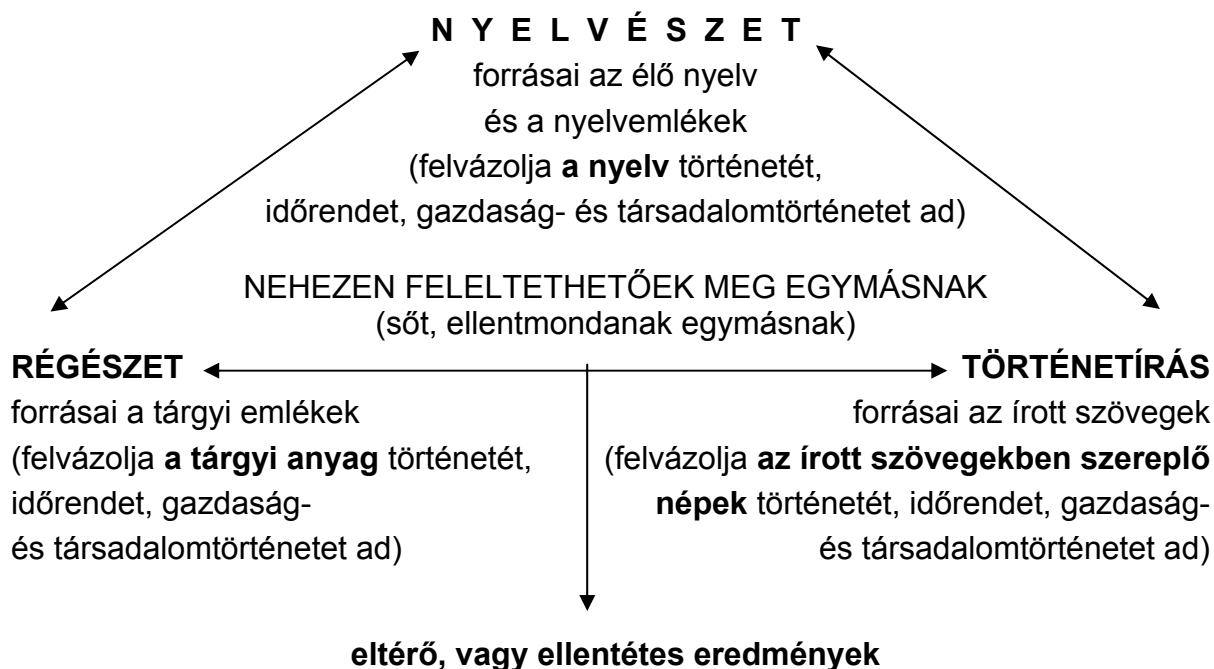
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	OSZTÓSZÁM 3	
Vizsgapont	16	

17. A feladat a magyar őstörténettel kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyar őstörténet kutatásának nehézségeit!

„Valamennyi nép történetének kezdete az idők homályába vész. A magyar nép eredetéhez csak a nyelvészet és a régészet szolgáltat megbízható alapokat. [...]”
(Gergely András, történész)

A különböző tudományágak és az őstörténet-kutatás kapcsolata

„Az őstörténet ugyanis éppen annak a kornak a vizsgálatára szorítkozik, amelyre nézve írott forrásanyag nincs, vagy igen gyéren áll rendelkezésre. Mennél távolabbi időbe megyünk vissza, annál kevesebb írott adatra támaszkodhatunk, és annál inkább előtérbe nyomul a nyelvtudomány, a régészet, az embertan és más tudományok szerepe. [...]” (Gyórfy György, történész)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

18. A feladat Mátyás király uralkodásával kapcsolatos.

(hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei alapján Mátyás reneszánsz udvarát! Válaszában elemezze, hogy Mátyás neveltetése és házassága mennyiben járult hozzá a reneszánsz szokások meghonosodásához!

„Mátyást sokoldalú, érdeklődő emberré nevelték; tanították egyház- és államjogra, művészetekre, orvostudományra és természetesen latinra. Szorgalmas és tehetséges diák volt, különösen a történelmet, a nagy hadvezérek dicső tetteit olvasta mohó érdeklődéssel. Galeotto Marzio jegyezte föl róla: [...] gyermekkorában annyi odaadással hallgatta [...] a hőskről szóló megemlékezéseket, hogy elfeledkezett ételről-italról, s reggeltől estig, étlen-szomjan semmi másra nem gondolt, csak az ő hatalmas kardcsapásaikra, bős küzdelmükre. Közben a győztes dicsőségén fölgülladva, kezét-lábát vívómozdulatokkal jártatta, mint aki abban a hitben van, hogy ő maga is ott van és vitézkedik” (*Kisfaludy Katalin: Matthias Rex*)

„A megérkező királyné az étkezésben és az egész életmódban kifinomult szokásokat honosított meg. Megvetette az alacsony házakat, nagyszerű lakomákat rendezett, az ebédlőket és a hálószobákat fényesen berendezte, visszatartotta a királyt a közvetlenségtől; állandó ajtónállókat állíttatott, megszüntette a könnyű bejutást; a királyi felséget rávette, hogy méltóságára többet adjon, s arra bírta, hogy csak megállapított időben tartson kihallgatást, szolgáltsaon igazságot. A szittya szokások közé itáliekat iktatott be; megkedveltette az itáliai étkezést. Nagy költséggel Itáliából kiváló mestereket hívatott, s meghonosított itt addig ismeretlen művészeteket. Itáliából festőket, szobrászokat, vésnököket, ezüstműveseket, fa- és kőfaragókat, építészeket fogadott óriási fizetéssel. Majd az istentisztelet fényét emelte; a királyi kápolna számára Galliából és Germániából szerződtetett énekeseket. Sőt Itáliából még konyha- és gyümölcskertészeket is hívott, a földművelésben mestereket, akik itáliai, szicíliai és gall módon készítették a sajtot. Jöttek színészek és bohócok, akiket a királyné nagyon kedvelt, meg fuvolások, dudások, hárfások. Ajándékokkal csalogatott ide költőket, szónokokat, grammatikusokat is, de ezek reményükben csalatkozva szegényebben vitték vissza Itáliába műzsájukat, mint ahogyan elhozták.” (*Bonfini művéből*)

„[...] egy török követet az udvaroncok a szokásnak megfelelően a városból a palotába vezettek, hogy megbízatását előadja, [...] s körülnézve megpillantotta ezt a pompázatos, ragyogó helyet és az udvari méltóságoknak részben a lenti, részben a király tartózkodási helyéül szolgáló fenti udvaron elhelyezkedő mérhetetlen tömegét, amint selyemmel, ezüsttel, arannyal áttört ruhákban tündököltek és nem kis részben (a mi szokásunk szerint) ezüstözött övekkel és kardokkal meg aranyláncokkal voltak ékesítve, hirtelen akkora csodálat és bámulat döbentette meg, hogy elfelejtette egész követi megbízatását [...]” (*Oláh Miklós Hungária című művéből*)

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	OSZTÓSZÁM 3	
Vizsgapont	16	

19. A feladat a dualizmus korszakára vonatkozik.

(rövid)

Ismertesse a források és ismeretei segítségével a női életformában (a mindennapi szokásokban) bekövetkezett változásokat a XIX–XX. század fordulójának Magyarországon!

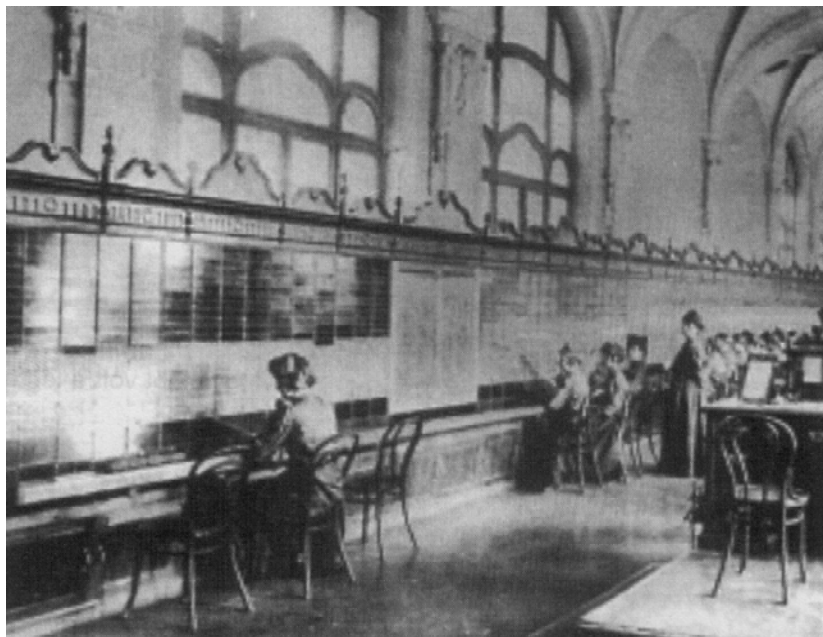
Év	100 nő közül írni-olvasni tudó volt Magyarországon	1880 = 100%	előző népszámlálás = 100%
1880	30,1	100,0	---
1890	39,0	129,6	129,6
1900	46,7	155,1	119,7
1910	54,4	180,7	116,5

*Az írni-olvasni tudó nők arányának változása Magyarországon
(Horvátország és Szlavónia nélkül)*

„A századfordulóra a [...] tánc, színház, séta, sporttevékenységek a férfiak rosszallása ellenére széles körben elterjedtek a nők körében, mint a szabadidő eltöltésének lehetséges módjai. Újabb szórakozási formák is megjelentek, mint például a mozi, mely a szegény nők számára is elérhető időtöltés volt.” *(Magyar nők a dualizmus korában)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A terézvárosi telefonközpont

„A vadászathoz hasonlóan a nők által művelt biciklizés, teniszezés, úszás, a vívás és a tornagyakorlatok társadalmi szintű elfogadása is lassú folyamat volt; általában a századvégig váratott magára. E sportágak művelésének természetesen a ruhadívat is jelentős korlátokat szabott.” *(tankönyvi szöveg)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

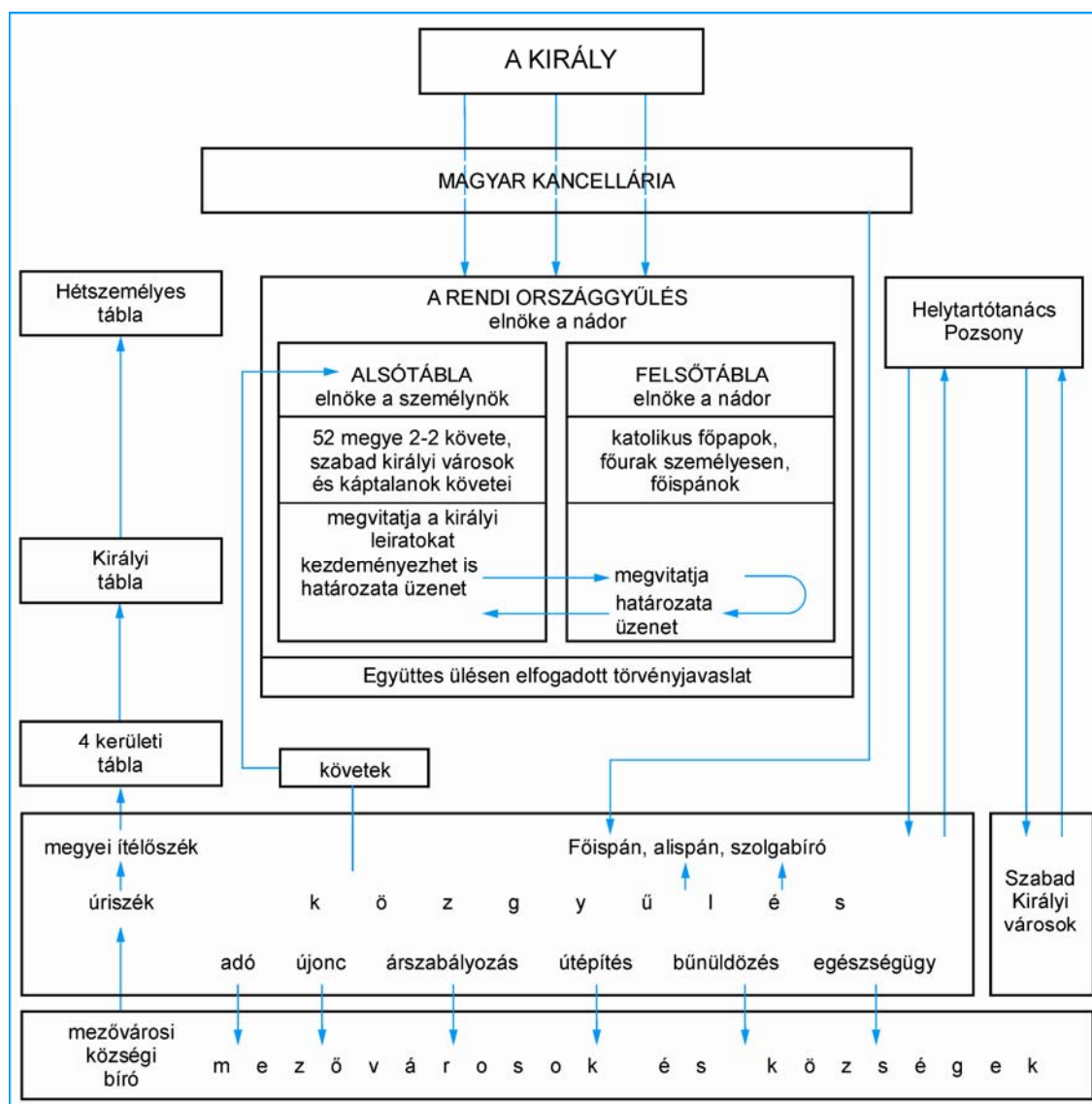
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

20. A feladat a reformkorral kapcsolatos.

(hosszú)

Elemesse a források és ismeretei segítségével a reformkori vármegye és országgyűlés működését, és vesse össze a korszak államelméleti elgondolásaival (pl. hatalmi ágak megosztása, képviselői rendszer)!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	OSZTÓSZÁM 3	
Vizsgapont	16	

21. A következő feladat a határon túli magyarok sorsával kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei felhasználásával a magyar kisebbség helyzetét a háború utáni Csehszlovákiában, és a kormányzat nemzetiségi politikájának céljait!

„Az elnyomás idején végrehajtott egyes vagyoni jogi ügyletek érvénytelenségéről, továbbá a németek, a magyarok, az árulók és a kollaboránsok, valamint egyes szervezetek és intézetek vagyoni értékeinek állami kezeléséről.

2. § (1) Az állami szempontból megbízhatatlan személyeknek a Csehszlovák Köztársaság területén levő vagyonát állami kezelés alá veszik e dekrétum további rendelkezéseinek értelmében.

4. § Állami szempontból megbízhatatlannak kell tekinteni: a) a német vagy magyar nemzetiségi személyeket, b) azokat a személyeket, akik a Csehszlovák Köztársaság állami szuverenitása, önállósága, egysége, demokratikus köztársasági államformája, biztonsága és védelme ellen irányuló tevékenységet fejtettek ki, [...]

6. § Német vagy magyar nemzetiségűeknek tekintendők azok a személyek, akik az 1929 óta tartott bármelyik népszámláláskor német vagy magyar nemzetiségűeknek vallották magukat, vagy pedig a német vagy magyar nemzetiségű személyeket tömörítő nemzeti csoportok, alakulatok vagy politikai pártok tagjai lettek.” (Edvard Beneš/1945. május 19-én kelt 8. számú dekrétuma)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Eleget téve a cseh és a szlovák földműveseknek és zselléreknek egy új földreform következetes végrehajtására vonatkozó követelésének, és mindenekelőtt arra törekedve, hogy a cseh és szlovák földet egyszer és mindenkorra elvegyük az idegen német és magyar birtokosok kezéből, valamint a köztársaság áruóinak kezéből, a cseh és a szlovák parasztság és zsellérek kezébe adjuk, a kormány javaslatára elrendelem” (A köztársasági elnök 1945. június 21-én kelt 12. dekrétuma)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

22. A feladat az 1956-os forradalom nemzetközi összefüggéseivel kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be az 1956-os forradalom nemzetközi összefüggéseit, tárja fel, hogy milyen esélyei voltak Magyarországnak az önállóság kivívására!

„És hogy kétség se férjen hozzá, hadd tisztázzam: az Egyesült Államokat, amikor szót emel a csatlós országok függetlenségéért, nem hátsó szándékok vezérlik. [...] Mi nem tekintjük ezeket a nemzeteket potenciális katonai szövetségeseinknek. Barátainknak [...] tekintjük őket.” (J. F. Dulles, az Egyesült Államok külügyminiszterének beszéde, 1956. október 27.)

A nemzetközi helyzet az 1956-os forradalom és szabadságharc időszakában

„Az egyetlen mód a magyar forradalmárok megmentésére a nukleáris háború lenne. Van-e épeszű ember, aki azt mondaná, hogy indítsunk nukleáris háborút ebből a célból? És ha sikerülne is amerikai hadosztályokat Magyarországra juttatni, a szovjet haderő egyszerűen elsöpörné azokat. Ellenünk van a földrajzi helyzet. És mi lenne a magyarok sorsa? Az ország az egyik végétől a másikig le lenne taglózva.” (J. F. Dulles, 1956 novemberében)

„[...] A szovjet kormány ugyanakkor kész arra is, hogy a Magyar Népköztársaság és a Varsói Szerződés többi államainak kormányaival a szovjet csapatok magyarországi tartózkodásával kapcsolatban tárgyalásokat folytasson.” (Részletek a szovjet kormány-nyilatkozatból, 1956. október 30.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	44	
II. Szöveges, kifejtendő feladatok:		
13. Spártai társadalom	7	
14. Augustus principátusa	16	
15. Az olasz fasizmus	7	
16. A második ipari forradalom	16	
17. Magyar őstörténet	7	
18. Mátyás a reneszánsz uralkodó	16	
19. Életmód a századfordulón	7	
20. A rendi országgyűlés és a megyerendszer	16	
21. Határon túli magyarok	7	
22. Az 1956-os forradalom nemzetközi összefüggései	16	
II. Szöveges, kifejtendő feladatok	46	
I. + II. Összesen	90	

---

javító tanár

	Elért pontszám	Programba beírt pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges, kifejtendő feladatok		

---

javító tanár

---

jegyző